Harmadik évfolyam. **40. szám.** Vasárnap 1884. márczius 30-án.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 8 frt.
Fél évre . . 4 "
Negyed évre . . 2 "
vidékre postán küldve:
Egész évre . 9 frt — kr
Fél évre . 4 " 50 "
Negyedévre 2 " 25 "
Néptanítóknak helyben:
Egész évre . 6 frt — kr
Fél évre . . 3 " — "
Negyed évre 1 " 50 "
Néptanítóknak vidéken:
Egész évre . 7 frt — kr
Fél évre . . 3 " 50 "
Négyed évre 1 " 75 "

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Hirdetések és előfizetések fölvétetnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partlics könyv- és kőnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytőzsdéjében, valamint hirdetések s nyilttéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadó hivatal:
Sötét- s csendes-utcza sarkán, Hofeneder-féle házban, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előfizetések és hirdetések is küldendők.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 órától 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

Előfizetési felhívás

a

„Zombor és Vidéke"

III. évfolyamának 2-ik évnegyedre.

—

Lapunk irányát a közönség jól ismeri. Nem tartjuk szükségesnek mellünket verdesve kikiáltani, hogy a szabad gondolkozás, szabad szó barátai vagyunk. Bács-Bodrogh vármegye már azzal is megczáfolta, hogy többé nem aza mamelukmegye, mely nem mer férfiasan önérzetesen gondolkodni, meggyőződését szabadon kimondani, hogy lapunk immár harmadik évfolyamába lépett, s virágzik, fenáll, meg pedig olykép, hogy hetenként három szor képes megjelenni, mely egy vidéki nem politikai lapra nézve nem csekélység, tekintve a silány támogatást, melyben részesülni szokott. A „Zombor és Vidéke" létképességgel bír, vannak barátai s vannak ellenségei. De elismerik róla még ellenségei is, hogy a meztelen igazság kimondása elől nem buvik félre, nem burkolja be magát a dodonai jós hallgatagságába, nem tétováz s ezzel csak annyi dicséretest akart magáról mondani, a mennyit minden becsületes gondolkozású ember méltán követelhet is. Lehet, hogy a „Zombor és Vidéke" néha túlmegy igazmondásában a mérséklet határain. Lehet, hogy olykori föllépése nagyon is magán viseli a személyeskedés jelleget. Ne feledjük el azonban, hogy a Bácskában élünk, a hol az uszályhordótól a talpnyalóig minden genre-ban annyi a nyegle, üres fejü mameluk, hogy az önérzetes gondolkodást méltán keserítik el, s méltán tör ki az actio ellenében a reactio. Bács-Bodrogh vármegyében egy főispán van, a ki magát ugyszólván udvarszerü alázatossággal s hódolattal véteti körül. Mi ennek nem lehetünk barátai. E megyében egy klikk uralkodik, mely minden társadalmi előnyt magának tart fenn s kizárja belőle a nem hasongondolkozásut, rendez nyilvános piknikeket, melyre meghívja azt, a ki neki tetszik s mellőzi az ittheli társadalom intelligens elemeit. Csak mellesleg legyen ez mondva s említve. Sokat erre nem adunk. De szóvivői vagyunk a helyi társadalomnak s ostoroznunk kell társadalmunk métélyeit, ferdeségeit, s fonákságait. A közönség mondja ki, mutassa meg, hogy nem óhajt, nem szeret bennünket, nem kiséri rokonszenvvel működésünket, s mi abban hagyjuk! Addig azonban, mig a közönség szeret s támogat bennünket, — mi nem tágitunk egy tapodtat se elveinkből s ha mindjárt az a magas finnyás orrú klikk, mely ellen ki szoktunk kelni, magas lenézéssel, fityma ó közömbösséggel is akarna sujtani.

Szólanunk kell még egy dologról. Lapunk mind e máig nem politikai, pedig minden oldalról hangoztatják, hogy szükséges volna miszerint leplezetlen nézetét e téren is kimondja, nehogy módjukban legyen ellenéinknek a közvéleményt meghamisitva, a tényeket elferditve alaikusokat maguk részere hóditani. Igaz! E téren is hivatást töltenénk be. Kötelességünkben állana, ellensulyozni elleneink törekvéseit. Meggyőződésünk szentsége és tisztasága megkövetéli azonban, hogy egy párt palladiuma alatt hirdettessék. Hol van azonban itt a párt! Nem képes megalakulni?

Nem tudjuk! Alakul folyton-folyvást, de energikus, férfias föllépésnek jelét nem adta még.

E részben tehát nem habozunk kimondani, hogy mindaddig, mig ilyen párt nem alakul, mi várakozó álláspontot foglalunk el. Ez még nem kárhoztat bennünket némaságra. Ismerünk politikai lapokat, melyek ugyan fölvetnek politikai kérdéseket, de azokat megoldani nem képesek, ennél ugyan sokkal jobb a hallgatás. Az anyám-asszony-féle nyámogó politizálás ugyan kevés vizet zavar föl. Csak kotnyeleskedés ez, melylyel többet árt, mint használ. Mi — mint pusztán társadalmi lap is eléggé megfelelni igyekszünk hivatásunknak, s olvasóink folytonos szaporodása mutatja, hogy szellemi müveink kelendőséggel birnak. Ennyit tehát az uj évnegyed megkezdése előtt.

Ezek után tisztelettel kérjük a n. é. közönséget, méltóztassék bennünket továbbra is b. bizalmával megajándékozni s lapunkat nagyrabecsült támogatásában részesiteni.

Zombor 1884. márczius hóban.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Szerb testvéreink.

Bács-Bodrogh vármegyében 123,000 szerb honpolgár van. Ebből a legnagyobb kontingenst Szabadka, Zombor és Ujvidék szolgáltatja. Tekintélyes szám ez, melylyel mint társadalmi faktorral számolnunk, melynek erejét s törekvését méltányolnunk kell. E társadalmi faktor sok ideig sokféleképp igyekezett érvényesiteni magát, s hazánk történetében bizonyára hüségesen, de bőségesen lesz méltatva eddigi tevékenysége. A bácskai szerbek hazafisága sok időkön át kétséges s számbavehetetlennek tartatott s talán csak ma van a napja annak, hogy végre e szerb testvéreink átalánosságban ismertetnek el tetőtül-talpig igyekvő s hazafias elemnek.

Egy oly szám, mint a 123 ezer elég nagy arra, hogy benne elv és nézetkülönbség hatalmas hullámzásba jöjjön. Nem lehet tehát e számról, mint egységes egészről beszélnünk, de a tekintélyes többséget jellemeznünk a legutóbbi idők jelenségei után szabad és lehet.

S ez a tekintélyes többség — jelesen itt a Bácskában — módot nyujtott nem egyszer arra, hogy lelke mélyébe lássunk. Ime tapasztalataink öszszegezése.

A bácskai szerb büszke s önérzetes, mondhatni tulérzékeny, de nemes és lovagias. Meg vannak benne azok a vonások, melyek őt mint népfrakcziót örök időkön át fentartani képesek: a szivósság és ragaszkodás anyanyelve s szokásai iránt, de nincs meg benne az egység s tömörülés iránti erő, mely kiegyenlitve különböző meggyőződéseket közös czél elérésére tüzelni tudná.

A szerb a nagy népcsaládok parányi tagja, de mint ilyen is kiválik rendkivüli fogékonysága s a czivilizáczió iránti hajlama által, s a nyelvében élő költészete utján helyet követel magának a világirodalomban is. Van benne bátorság a vakmerőségig, de azt hatalmasan

---

A „Zombor és Vidéke" tárczája.

—

Szemelvények a „Rangkórság"-ból.

Merő (Minnához gunnyal)
Nos kisasszony,
Önön a sor, hogy ön is odahasson,
Mikép a gróf öne legyen

Minna (Többször szólni akar, de mindannyiszor visszafojtá szavát.)
Elég!
Ez udvarias nyájas bölcseség,
Melylyel Merő úr csak hizelkedett
A grófi czimnek, bár élczes lehet,
De czéltalan. Majd megkisértem én hát
Elérni e furfangos vita czélját.
Grófné hivatkozott az ősi névre
S hogy Elemér atyjának szive-vére
Vizzé vált benne, s hogy a büszke ősök,
E nagyszerü csodás, dalia hősök
Megfordulnak sirjukban egyaránt,
Ha unokájuk egy zsidó leányt
Vezet oltárhoz . . . Ejnye büszke grófné
A méltás grófi czim egy furcsa kópé,
Hogy orrát oly fennen magasba' hordja
S a világ ellenében oly goromba
Lenézi megveti, mert az „s a v ó"
De ő a „haute crème" — s nem neki való . . .
Dicső dolog s irigylendő nagyon
S ha van mód hozzá, nem is tagadom,
Hogy ily magasban járó büszke orr,
Sokkal szebb mint alant a zord nyomor,
Mely mig kenyér után izzadva fut
A dicső ősökről semmit se tud
Ez a méltsás czim és ez ősi vér
Gond nélkül egész éltet áthenyél.
Az ősi névre azt hiszi adósa
Neki az emberiségnek milliója.
Kell tisztelet s kell pompa s fény de érte
E millióknak nincs, — csak megvetése.
Ám ez dicső s irigylendő nagyon
De a sors, e gaz ficzkó, egy napon
Beront a büszke grófi palotába
Hitelezők képében, és kitárja
Mogorván a rettentő rút valót,
S csak látni kell az ostoba savót
Mily hévvel bizonyitja jogait:
És minden ingó-bingót dobra üt
Szétturja a sok czifra lim-lomot,
S ha már az értékesből kifogyott,
Neki megy végre az értéktelennek,
Mit a zsibárúsok tán meg se vesznek,
De mert ezzel pompáznak a falak,
S elvégre az mégis csak nyers anyag,
Melynek a profán ember czélt talál:
Előkerül a büszke ősi tár,
Dalia hősök, marczona vitézek,
Kik a falakról oly dicsőn lenéztek,
Most mind lezsugorodnak egy csoportba,
Kinek-kinek lesz más és más a sorsa:
Egyikből zsák, másikból takaró,
Kevés biz az, mire használható.
De hát az ősök odalenn a sirban
Mit szólnak ehhez? . . . Ejh, sebaj, hisz itt van,
A grófi sarj: ifju, szép és merész. . .
S a méltságos mamának terve kész
A méltsások közt ez a puszta czim
A dobra került vagyon romjain
Olyan, mint tollá fosztott léha páva,
Ott hát a gróf hiába kurizálna;
De lefelé, ott a „savó" között,
Talál oly szegény, bárgyu ördögöt
Ki verejtékkel szerzett vagyonát
Lányával oly szivesen adja át,
Csakhogy a grófi czimnek nymbusa
Legyintse végig — s hogyha feljuta
Ilykép az általa elérhetetlen
Magasnak hitt légkörbe, mind a ketten
Jól jártak, ő is, a gróf is, — kivált
A nyárs polgár jó üzletet csinált.
De mélyen bár a grófi czim alatt
A büszke ősöket ott sem szabad
Feledni s a finnyás orr megszagulja,
Melyik mi vallású ember s mi fajta?
Melyik áll közelebb a grófi czimhez,
Melyikben csepp kék vér melyikbe nincs ez!
— Nos ez a tükör méltsás asszonyom,
Melyet mutatni volt csak szándokom,
Ohajtom, hogy mélyen nézzen bele,
S hogy fölismerve ügyét lássa be;
Mily csúf játékot űz az emberekkel,
S önmagával s emberi szivekkel!

Rejtélyes válaszok.

— (Karczolatok, tanulókoromból.) —

(Folytatás.)

„Sorakozzatok most ide az asztal köre, és fejtsük meg az oraculumot, mert az öreg nekem azt mondta, hogy eszerint cselekedjünk. Mit jelenthet tehát e mondat? A tiz pontnak, az én véleményem szerint 10 betü fog megfelelni, a vonásnak meg a mondatnak további kiegészitése. Tehát találgassuk: miféle 10 betü passolna ide be? — Én azt hiszem, hogy ez a tiz betü illenék oda: „vigyázzanak!" és akkor a mondat első része lenne: „Jó, csak vigyázzanak, mert — — —

„De hát miért vigyázzunk? — hangzék egyszere valamennyi torokból."

Hát iszen épen azt kell megmondani a mondat második részének. — „Mert itt baj lehet," — egészitém ki a mondatot.

„Miféle baj?" — kiáltozának valamenynyien.

„Az az ő gondjuk" — válaszolám phlegmatice.

„Nem az, válaszolt most K. . . y barátom, az egész mondatnak ez a jelentménye: „Jó, csak igen okosan, mert az elhamarkodás nem fog sikerre vezetni."

„Hát elhamarkodás ez, mikor 4 nappal előbb tudtul adjuk terveinket? Négy nap alatt mindenki meggondolhatja magát és még ott is visszaléphet."

„Barátim!" vevé föl a szót most egy nagy orrú tanulótárs.

Mindenki hallgatott.

Orrmányát megtisztogatta.

Napoleon bizonyosan fővezérnek választotta volna őt, fájdalom, ő elkésett a születéssel.

„Barátim, a mondat, az én véleményem szerint igy hangzik: (Halljuk, halljuk!) „Jó, csak nemes legyen, mert azt magunk is szeretjük."

„Éljen, éljen!" ordiza a nemes fiatalság. „A czél nemes, meg fogunk jelenni!"

Ezzel szétoszlottunk.

Másnap csakugyan megjelentünk mindnyájan az ismerkedő estélyen.

Mikor én az „extra—szobába" beléptem, már ott voltak vagy 20-an javában nótázva. Nagy orrú bajtársunk zsidó létére egy heczcznótát énekelt elő:

„Már az Abrahám meghalt — — — —
Sopran: „Meg — meg — meg!" — — — — és a bassus razúgta hogy: „halt, halt, halt!"

nivellirozza az óvatos körültekintés, sőt mondhatni számitó raffineriai. Rendkivüli accomodálási képessége van, s a diplomatiára születni látszik. Mézédes beszédü, sima, hajlékony, behizelgő, sőt kedves, szellemes modora van, mely lebilincsel, s fölényt viv ki magának, de barátságában elbizakodni veszélyessé válhatik, mert a szerb elég nagylelkü a gyámoltalant cserben nem hagyni, de nem elég hü az erőst is támogatni. Van ebben finom, diplomatikus okoskodás.

A szerb mint magyar honpolgár, hazafi is tud és akar is lenni. A magyar nyelv zengzetessége hatással van reá, s költői ép oly kedvesen pengetik a magyar lantot, mint saját tüzesebb kobzukat. Hazafiasságuk egészen józan alapokon nyugszik. Szeretni azt a földet, melyhez szent emlékek kötik, a szerb is tudja, s ha testvérül fogadta a magyar, sokkal lovagiasabb, hogysem a testvéri jobbot melegen meg ne szoritaná.

Fájdalom utóbbi években a szerbek is hajolni kezdtek megyénkben az általános korrupczió felé, melynek feje ott székel a megyei díszes palotában.

A hajthatatlan, büszke és önérzetes, a magyarszerető, igazságos szerb megtanult csuszni-mászni, hajlongni, meggyőződését bérbeadni a megyei a klikknek, uszályhordójául szegődni egy basaként uralgó főispánnak, a ki mig egy szemével nyájasan kacsint feléje, másszemével vészjóslón lesi az alkalmat, hogy derekasan hátba üthesse! Persze ilyen szerb a 123 ezer között elég van, de hal'istennek mégis többen vannak azok, a kik nem rabjai önérdekeiknek, a kik a magyarnak igazi, hüséges testvérei, a kik nem fognak kezet az erőssel a gyengék ellen, hanem mint lovagias, önérzetes néptől várhatni, a gyengével az erős ellen.

Ezteket a szerbeket, mint testvéreinket öleljük kebünkre s melegen üdvözöljük.

Müller Gyula.

A magyar aranyjáradék conversiója.

III.

A „Correspondance de Pest" irja:

Olaszországban 1875-ben az állami adósságokért, kizárva a vasuti kölcsönöket, járó kamatok, törlesztések és kezelési költségek, fejenkint 16.67 márkát vagy 6.67 frtot tettek ki. Magyarországban fejenkint 8.62 márkát vagyis 5.10 frtot tett ki. Ennélfogva tehát a viszony Magyarországra nézve itt is kedvezőbb. Az államadósság összes költségeiért való fejenkénti megterhelés Olaszországban 1875-ben 14.93 márkát vagy 49 frtot tett ki. Az arány tehát Magyarországra kedvezőbb fejenkint 5.65 márka vagy 3.34 frttal. A mi az államadósság költségeivel való a népességnek fejenkénti legcsekélyebb megterheltetését illeti, Magyarország a tizedik helyet foglalja el fejenkénti 8.6 márkával vagy 5.08 frttal, mig Olaszországot fejenkénti 14.7 márkával vagy 8.81 frttal a tizenharmadik hely illeti. A mi a százalék mennyiségét a kormányzási kiadásoknak, illetőleg az államadósságnak arra vonatkozó részét illeti, ugy Olaszország 46 százalékkal szintén messze elmarad Magyarországtól, még a gazdagabb Angolországnál is rosszabb a helyzete, ki csak 40.3 százalékát, Magyarország pedig kormányzási kiadásának csak 38.2 százalékát forditja az államadósságra. Ép ugy van a hadügyi illetőleg honvédelmi kiadásokkal; Magyarországon legalább is oly nagy eredménnyel a véderőnél, takarékosabbak mint Olaszországban és pedig Asztria-Magyarországban fejenkint 5.55 márkát vagy 3.20 frtot, Olaszországban pedig 6.26 márkát vagy 3.70 frtot tesz ki. Ausztria-Magyarországban ezen czélra a költség kevesebbet tesz ki, mint Francziaország kiadásának a fele fejenkénti 12.79 márkával vagy 7.56 frttal. 1877-ben Olaszország 43.1 százalékát a kormányzási kiadásoknak hadseregre és hadihajóra forditotta. Közigazgatási és kulturai kiadásokra Magyarország 1875-ben 39.7 százalékot költött, tehát többet, mint 30.8 százalékot, mely összeg Olaszországnak ezen czélra rendelkezésére fennmarad. Magyarország mindazonáltal az igazságszolgáltatásra többet ad ki, mint Olaszország, t. i. fejenkint 1.69 márkát vagyis 1 frtot, mig Olaszország ezen czélra fejenként csak 1.03 márkát vagyis 63 krt ad ki. Magyarország már 1875-ben a mezőgazdaság javitására sokkal többet adott ki, mint a nagyobb Olaszország és pedig 5.843.000 márkát, azaz 37 fillért vagy 22 krt fejenkint, mig Olaszország ezen czélra fejenkint csak 4 fillért vagy 2 krt, összesen 1.107.000 márkát, a mi mindenesetre azáltal is értetődik, hogy Olaszországnak államjavai nem voltak. Magyarország kereskedelemért, iparért és nemzetgazdaságért az egészben 6.074.000 márkát adott ki, mig Olaszország ezen czélokra csak 1.714.000 márkát költött. A sürübben benépesült Olaszország nyilvános épitkezésekért valamivel többet adott ki, mint Magyarország és pedig 1.42 márkát vagyis 84 krt, mig ellenben Magyarország 1.26 márkát vagyis 74 krt költött fejenkint, tehát 5.6 százalékát a kormányzási kiadásoknak. Csatornázásra és vizszabályozásra Magyarország 1875-ben 40 fillért vagy 26 krt, Olaszország pedig 25 fillért vagy 15 krt adott ki fejenkint. Magyarország a vasuti kölcsönért 10,632.000-t költött, mig Olaszország csak 6,958,000 terhet vállalt magára. Magyarország vasutakra fejenkint 2.26 márkát, vagyis 1.35 frtot költött, Olaszország 1.45 márkát vagy 86 krt fejenkint. A közoktatásügyért Magyarország fejenkint 0.51 márkát vagy 30 krt adott ki, mig Olaszország 0.80 márkát vagyis 47 krt forditott e czélra, de e közben Magyarországon a kiadások ezen czélra jelentékenyen szaporittattak és a financziák folytonos javulásával még jobban emeltetnek.

Ezen összehasonlitás Magyarország és Olaszország közt is kétségtelenül bebizonyitja, hogy e tekintetben is nagyobb biztositékot nyujt a magyar állam az ő hitelezőinek adózói gazdasági ereje által, mint Olaszország. Miután Magyarország talajának még 91.5% a van erdő és mezőgazdálkodási czélra használatba véve, ennélfogva a két állam összehasonlitásánál igen érdekes dolog azt constatálni, hogy Magyarország mindazon tényezőknél tulszárnyalja Olaszországot, melyek által a nagybirtokosok, valamint a közép és kisbirtokosok jólétének és gazdagságának biztos alapra fektetett jellege meghatározható. Magyarországon a talaj 31.2%-a erdőséget képez, ugy, hogy a mezőgazdálkodás számára szorosabb értelemben csak 60.3% marad. Magyarország gabona és lisztkivitelének értéke 1881-ben 308,500.000 márka, mig Olaszországnak ugyanezen k i v i t e l e 47,700.000 márkát tesz ki. Miután Magyarország ezen czikkekből 92.9 millió márka értéküt, Olaszország 178.1 millió márka értéküt importál, ennélfogva a gazdasági mérleg ezen tételeinél Ausztria-Magyarország javára 215.6 millió márkát mutat föl. Hogy a magyar mezőgazda anyagi helyzete általánosságban sokkal kedvezőbb, mint az olaszé, kitünik a következő számokból, eltekintve attól, hogy a marhaállomány, mely a nemzeti jólétnek mindenütt lényeges tényezője, Magyarországon egészben véve nagyobb, mint Olaszországban. Magyarországon minden 1000 lakosra 140 ló esik, Olaszországban 18; a szarvasmarhából Magyarországon 335, Olaszországban 130; juhból Magyarországon minden ezer lakosra 674 darab esik, Olaszországban 324. Sertésből 288 darab esik Magyarországon 1000 lakosra. Magyarország 19.5 millió kilogramm gyapjut terme, Olaszország csak 9.7 millió kgrot évenkint. Ausztria-Magyarország állat- és huskivitele 34.2 millió forintot képvisel, Olaszország ugyanezen kivitele 10.6 millió forintot. Magyarország kőszéntermelése 1.6 millió tonnára rug, mig Olaszország csak 100.000 tonnát termelt. Magyarország termelt 1.3 millió métermázsa nyersvasat, mig Olaszország csak 100.000 métermázsát. Az osztrák-magyar vámüzlet külkereskedelme 1878-ban 1275 millió forintra rugott, Olaszországban csak 980 millióra. Magyarországon 10,000 □ kilométer területre 223 kilométer vasut esik, Olaszországban 294. A postaforgalom összehasonlitása is azon érdekes eredményt szolgáltatja, hogy Magyarországon 9.09 levél esik a lakosságra fejenként és Olaszországban csak 6·9 levél. Olaszország államadóssága 1881-ben összesen körülbelül 3.900 millió forintot tett ki, azaz 1300 millió forinttal többet, mint egész Németországé. Magyarország államadóssága ellenben ugyanazon időben 1160 millió forint volt, Olaszországnak 1.90 millió forintnyi, tehát kétszer oly nagy kamatterhe van, mint Magyarországnak. A mi az adómegosztást illeti, Olaszországban ugy a közvetett mint a közvetlen adó által meg van a nép a legvégső határig terhelve, sokkal inkább, mint Magyarországon. Olaszországban a közvetetadókból körülbelül 10 forint esik a lakosságra fejenkint. Magyarországon csak 6.25 forint, azaz csak 0.75 forinttal több, mint a gazdag, és pénzügyi tekintetben példásan rendezett német birodalomban. Az összes bevételekből Magyarországon 51.9 százalék esett a közvetlen és 49.9 százalék a közvetett adókra. Kérdést sem szenved, hogy miután már a budget ordinariumában az egyensuly helyre van állitva, a szeszadó reformja által, mely parlamenti határozat által van biztositva, és az egyenes és nem egyenes adók közötti arány helyesebb szabályozása által ki lesz vihető, hogy Magyarországon is a budgetfölösleg aerája fog bekövetkezni.

A népművelődésnek elterjesztése Magyarországon a nagy erőlködések következtében, melyeket mindenféle párt és az alkotmányos kormányok 1867 óta tettek, jobban előrehaladt, mint Olaszországban, hol még 1879-ben 59% felnőtt, irni és olvasni nem tudó férfiak léteztek. Magyarországon azonban ezen arány már 41.14 százalékra redukálva lett.

Mindamellett, hogy a conversió és némely vasuti kölcsönök összevonása által a magyar államadósság névleges értéke nagyobbodott, az államadósság Magyarországon mégis 71.48 frt volt fejenként 1881-ben, és Olaszországban 164.90 forint fejenként, azaz ca. 2 1/2-szer nagyobb, mint Magyarország adóssági terhe.

„Kik temették el ütet? — — — —"
Soprán: „ü — ü — ü — — —"
bassus: „tet, tet, tet!" stb. stb.

Megjelenésünkre, mert 8-an mentük egy grupba, a nóta, melynek minden szakánál 1/4 óráig röhögtek, félbeszakittatott.

Nem volt, mi közöttünk vallási ellenszenv. A zsidó ép ugy mulatott az ilyen nóták mellett, mint a keresztény, szerettük egymást, mint testvérek, csak néha történt meg, hogy nagy orrú bajtársunkat, ki máskülönben nagyon eszes gyerek volt, a Torricseli cső egyedüli és kizárólagos birtokosának hivtuk, de ez is csupa baráti szeretetből történt.

Közibök keveredtünk, még ujonnan jött társ egy sem volt jelen, nem volt tehát kikkel ismerkednünk, az ott levőkkel már mindegyikkel találkoztunk, azért most is szivélyesen kezet szoritottunk.

Csakhamar felállott egy másik és igy szólt: „Barátim, mit is mondott Jezus, midőn őt a zsidók sértegették?"

És a chorus rázugta hogy: „Ne bántson engem, az úr, mert az apám földes-ur!" Recse-picze krinolinban! stb.

„Hát mikor Pilatus kérdezte tőle, hogy ki ő?: Mit is mondott akor?"

És ismét rázugta a chorus:

„Én vagyok az én vagyok az, aki nem jó. Csárda—ajtó nyitogató stb. — —

De ezt a nótát már nem fejezhették be, mert hirtelen ott termett valamennyiönk réme a — pedellus!

„Felszólitom önöket — monda ő fagyosan — hogy azonnal hagyják el ezt a helyet, és holnap 8 órára az igazgatói irodában jelentkezzenek."

Erre egyik barátom oda ugrott a pedellus elé és igy szólt: „Tudja-e ön, hogy mi még nem tartozunk az ön hatalmának hódolni? Tudja-e ön, hogy ha ezt a termet azonnal el nem hagyja, hát ugy kidobom, hogy még a lába sem éri a földet?!"

Tovább is folytatta volna, sőt talán szavait tettel is bebizonyitotta volna, mert ereje volt hozzá ha egy másik tanulotársam közbe nem lép és a pedellust szépen távozásra kéri, biztositván őt, hogy az ő távozása után azonnal szétoszlik a fiatalság.

Kiüritettük poharainkat és miután meggyőződtünk róla, hogy a pedellus ur, kit bajtársunk még mindig fölhasogatással, összerugdosással, hizon áthajtással, még tudja Isten még mivel nem fenyegetett, eltávozott, szé oszlottunk.

Mielőtt azonban szétoszlottunk volna, az én nagy orrú barátom fölállt a padra és igy szólt: „Mit is mondott Noe fiainak, kik őt részegen az utszélen találták, azon kérdésükre, hogy mit csinált?"

„Vörös bort ittam az este!" zugta rá a chorus, de nem fejezhette be nótáját, mert óriási piszegetések között azon barátom lépett az asztal tetejére, aki előbb a tettlegességeknek elejét vette és igy szólt: „Szombaton délután 2 órakor Csertiknél."

Az én nagy orru barátom azonban se hogy sem volt megelégedve, hogy csak olyan „csendesen" oszoljunk szét azért ismét felugrott a padra és hangosan orditá: „Mit is mondott Noe midőn a hollót bárkájából kibocsátotta:

„Szálldogál a fecske, de visszatér este fészkére" stb;

És a chorusnak e kellemes zöngedezése között szépen haza tértünk.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Lapunk mai számához csatoltuk az előfizetési felhivást Müller Gyula „Rangkórság" czimü akademiai dicséretben részesült 3 felvonásos vigjátékára, melyből mai számunk is közöl mutatványt. Tisztelettel fölkérjük szives jóakaróinkat, e művet, mely egy önálló költemény gyanánt is jelentkezik — saját köreikben terjeszteni s fáradozásuk eredményét velünk mihamarabb tudatni, hogy a nyomatandó példány-számok iránt eléggé tájékozva legyünk.

Felsült árendás. Érdekes pörpatvarról értesitik lapunkat Ó-Moroviczáról, melynek valóságáért egyelőre jót nem állunk. W. J. D. az odavaló regalia bérlője e minőségben nagy kudarczot vallott. Ugyanis, mint minden regalia-bérlőnek, neki is törekvése a pálinkafőzőket lépten-nyomon ellenőrizni, hogy csempészett pálinka eladásánál megcsiphesse őket, a mi néha napján sikerül is. E napokban a bérlő egy fiut küldött H. P. pálinkafőzőhöz néhány deciliter pálinkaért, igérvén neki egy egész öltözetet, ha pálinkát hoz. H. P. azonban roszat sejtvén, pálinka helyett vizet öntött a fiu palaczkjába. Alig, hogy a fiu eltávozott, a lesben álló ravasz bérlő nagy örömrivalgással ragadta meg a fiu karját és diadalittasan egyenesen a községházához indultak. Ott ünnepélyesen fölvetetett a tényállás és az egész bölcs elöljáróság néhány kocsival a pálinkafőző házába indult, hogy az összes pálinkakészletet transferálják és zár alá helyezzék. Már menőfélben volt a senatus, midőn H. P. hazaérkezik és a manipulatio fölött méltán fejezi ki indignatióját. Ekkor a ravasz bérlő a kis palaczkkal előlép és nagy garral igy szól: „Íme itt a m u s t r a, megcsiptük a hires madarat, tessék a törvény nevében a pálinkát elszállitani." Ekkor H. P. felszólitja a commissiót, hogy egyeztessék össze a mustrát a hordókbeli készlettel. Erre sorban megvizsgálják a palaczkbeli tartalmat, és az egyik savanyu, a másik édes, a harmadik borizü képet vág, de a legeredetibbet a bérlő vágta, mig végre nagy nehezen constatálták, hogy az üveg tartalma tulajdonképen v i z. Erre aztán nagy hahotára fakadtak és a bérlő hosszu orral eltávozott.

Az iskolai takarékpénztári intézmény terjesztése érdekében az orsz. magyar gazdasági egyesület iskola takarékpénztári szakosztálya ez évben szélesebb körü mozgalmat szándékozik megindítani. E végből elhatározta, hogy az iskolai takarékpénztárt kezelő tanitók jutalmazására szolgáló összegek beszerzése végett a szokásos intézkedéseket mielőbb foganatositja, nevezetesen megkeresi a földmivelési és a közoktatási minisztert, hogy tekintve az intézmény fejlődését, a kezelő tanitók számának gyors növekedését, a tanitók jutalmazására a folyó évben is bocsássanak bizonyos e fejlődésnek megfelelő összeget az egyesület rendelkezésére. Ezenkivül az egyesület a kiválóbb földbirtokosokat külön felhivás után fogja figyelmeztetni az iskolatakarékpénztári intézmény üdvös voltára s felkéri, hogy ezen intézmény felkarolására vidékünkön szintén közrehatni sziveskedjenek az által, hogy a néptanitóknak a szükséges felvilágositásokat megadják, részint pedig azáltal, hogy az iskolatakarékpénztárakat kezelő tanitókat faradozásukért évenkint bizonyos jutalomban részesitsék.

Bács-Bodrogh megyében egy országos statisztikusnak kimutatása szerint 100 férfiura 102.9 nő esik. A katonáskodó fiatalság ide beszámitva nincsen.

A belügyminiszter rendelettel utasitotta a pénzügyi hivatalnokokat, hogy mindennemü hivatalos iratokon teljesen és tisztán olvasható nevaláirást használjanak. — Ezen intézkedés nem volt egészen felesleges.

Nemességadományozás. A király Flatt Endre ujvidéki lakos és volt főispánnak, valamint törvényes utódainak, a magyar nemességet az „alföldi" előnévvel dijmentesen adományozta.

A honvédség tavaszi fegyvergyakorlatai április hó 6-án veszik kezdetüket s 5 hétig fognak tartani. Ezen gyakorlatokra behivattak mindazon egyéves önkéntesek is, kik az 1883. XXXV. t. cz. alapján helyeztettek át a honvédséghez s a mult év őszén tartott fegyvergyakorlatokról bármi okból elmaradtak. Ezek a fegyvergyakorlatok tartama alatt rendezendő tiszti tanfolyamokon részt vehetnek s május hó 5-én vizsgára léphetnek.

Az 1883. 44. t. c. értelmében Baja Szabadka, Ujvidék, Zenta, Zombor m. kir. postahivatalai feljogosittattak a törvényben körülirt közadók és illetékek posta utján való beszedésére.

Löbl Adolf Bácsföldvárról, — mint a „Pester Lloyd" hirdetéseiben olvassuk — eljegyezte Spitzer Gizella kisasszonyt Apatinban.

Miniszteri rendelet az izgatások ellen. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben első sorban kifejezve reményét afölött, hogy oly botrányos kihágás, mint f. hó 15-én Czegléden előfordult, a törvényhatóságok területén nem fog előfordulni, tekintettel a minden irányban m gindult veszélyes izgatásokra, felhivja a törvényhatóságokat ebei figyelemre és kötelességeik pontos teljesitésére annál is inkább, mert ezen sajnos eset után nem lehetetlen, hogy lelkiismeretlen rendzavarók hasonló botrányos és bünös kihágások ismétlését különféle ürügyek alatt es alkalomból megkisértik. Figyelmezteti a törvényhatóságokat azon körrendeletére, a melyet a hazában élő fajok és hitfelekezetek közötti izgatások megszüntetése tárgyaban kiadott s felhivja őket, ellenőrködjenek a legéberebben a fölött, hogy megfélemlíések, fenyegetések által senki véleményének, a törvények által megengedett módon való kifejezésétől és követelésétől vissza ne tartassék, tettlegességek, erőszakoskodások pedig semmi körülmények között elő ne forduljanak. Végre felhivja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy hatósági közegek ellen, a kik e részbeni kötelességeiknek esetleg nem tennének eleget, a fegyelmi eljarást, ha kell, a hivatalos állástol való felfüggesztés kimondasával rendelje el s a mennyiben büntetendő cselekmény tényalladéka is fenforogna, az ügyet az illető birósághoz tegye át, mert nem várt esetben, ha a törvényhatóság e részbeni feladatanak eleget nem tenne, törvényadta joganál fogva ő lenne kénytelen azok ellen, kiket mulasztás terhel, a fegyelmi eljárast elrendelni.

Kis bolygó zsidok. Érdekes az nagyon, hogy nevelik a felsovideki orthodox zsidók a gyerekeiket. Amilyen sok gondot fordit a modern neolog a gyermek neveles̀re, ep oly könnyen veszi az orthodox-zsidó a gyermekei sorsat, ha mindjárt egy tuczat van is belőle. Ha az orthodox-gyereknek akkorara megnőtt már a füle mögött elológo tincse, hogy megsodorinthatja, szelnek eresztik imádságos batyuval. Aztan lesz belőle ország-vilagot bebolygó „bocher.“ Nem ugy vannak ezek a talmud-fiak a koldulassal, mint mas szegény ember. Mintha erenynek tartanak, ugy állitanak be ep testtel a hitsorsosokhoz, s igy elosködnek „tanuló“ czimen, varosrolvarosra bolyongva, mig valami „üzletbe“ belekezdhetnek. Ilyen ké kis apro bolygó orthodox-zsido gyerek kodulgatott Szegeden néhany nap óta. Hanem rosz fat tettek a tüzre s a kapitany elé kerültek. Koldulas közben A. ügyvédnel lloptak a segéd setapálczájat. Észrevették, de csak a kis Stern Samut sikerült nyomban elcsipni. A masik Gottesmann Henrik ma délelőtt került elő a bottal. Két hettel ezelőtt hagyták el az otthont Marmarosmegye egyik községében. Egy bizonyitványuk van, melyben a község elöljárósága szegenységüket igazolja. A kapitány a siró-rivó gyerekektől megkerdezte: — Hat azt tanultatok a talmudból, hogy lopjatok? — Pityergo arczczal valaszolt az egyik, hogy nem. — Mert loptál hat? — Erre aztan a lopast egyik a másikra kente s ezen aztan hamarjaban össze is kaptak. A kapitány ha zatoloncoltatja a kiehezett szerencsétleneket. (Szegedi N.)

Hymen. Szücs Ödön jóhirü bajai gépbizományos és gyaros e hó 25-en vezette oltárhoz a szép Fried Paula k. a.-t Fehérvarott.

Előkelő vidéki családok figyelmébe. Előkelő vidéki családok, kik a tavaszi és nyári saison körülményei miatt, mivel nem akarják gyermekeiket a **falusi parlagi szokások** s a gyermeki kedélyt megmételyező helyi sajátságok s viszonyok hatása alatt hagyni, rövidebb vagy hosszabb időre vagy évekre is itt Z o m b o r b a n kivánják neveltetni, s átalan gondos nőikezek befolyása alá bocsájtani, ezuttal fölötte alkalmas s minden tekintetben **szigoruan megbizható** családi körre találhatnak, hol a fi- és leánygyermekek a gondos s odaadó nevelés ezerféle nemein fölül m é g z o n g o r a-, h e g e d ü é s f r a n c z i a-n y e l v-t a n i t t a t á s-b a n i s r é s z e s ü l n e k. A ki e közlemény folytán (melyért teljes felelősséget vállalunk) a helyi körülményekkel a jelzett czélből megismerkedni óhajt, forduljon egyelőre e lap szerkesztőségéhez, a hol bő felvilágositást nyerhet.

A budapesti értéktőzsde heti tudósitása.

Brandl Arnold bankházától Budapeten.

1884. márczius 27-én.

A tegnapi délitőzsdén kinyilatkoztatta Ulman ur a magyav általános hitelbank czégvezetője hogy oly tömegesen jelentkeztek az aláirók hogy már délben be kellett fejezni az aláirást. Különösen azonban a kicserélésre való aláirások oly jelentékenyek voltak hogy a Budapest számara kiszabott összeg tetemesen tuljegyeztetett ugy hogy 12 óra után az aláirókat vissza kellett utasitani.

Bécsben az egész 100 millió messze tuljegyeztetett és mig Budapesten a pesti első hazai takarekpénztár a birtokában levő összes 7.800,000 forintot tevő hatszázalékos aranyjaradékot kicserélés végett bejelentette, Bécsben az összes bankok, és nagyobb czégek jelentékeny összegü 6%-os aranájaradékot adtak be kicserélés végett különösen az osztrák földhitel intézet 2 millió névértékü kötvényt.

Berlinből szintén csak igen kedvező hirek érkeznek az aláirási helyeke oly tömegesen jelentkeznek aláirók hogy kénytelenek voltak az aláirást egész Németorszában befejezni. Londonból távirják hogy a 6%-os kötvények négyszázalékosra való becserélése már is roppant terjedelt öl. Parisba pedig csak holnapra van kiirva az aláirás kezdete.

Összesen véve 500—600 millió jegyeztetett, az aláiras tehát fenyesen sikerült. Az eredmény annál kedvezőbb mert az nem a speculatiónak henem a tőkepénzeseknek köszönhető.

Daczara ezen fenyes sikernek a tözsde hangulata bágyaet és a forgalom nem tud megélenkülni. A 4%-os magyar aranyjaradék mely a mult héten már 92.27½ frton állott a tegnapi esti tözsdén 91,70 frttal lett offerálva. A contremine megint bizalommal feleméli fejét és az erőditéseket melyek oly sokáig ellen alltak rohammal beveszi. Berlinbe tegnap sürgönyöztetett hogy Budapesten csendzavargások történtek ezen hirre a jaradékok ugymint a hitelrészvények hirtelen visszamentek és ezen lanyha hangulat magával ragadta Bécs Frankfurt és Budapestet csak a párisi tözsde nem engedett ott a hangulat igen szilard.

Evek óta várja az üzéskedés a 6%-os magyar aranyjaradék conversioját ugy mint a megváltó Messiast. Ha itt-ott hallatszott valami arról hogy a conversió foganatba fog vétetni, rohamosan emelkedtek az árfolyamok és a midőn ilyen hir megczáfoltatott sötét éj borult az összes tözsdékre. Most megtörténik a conversió ez óriási müveleten dolgoznak egyesülen a szárazföld leghatalmasabb tőkepénzesei, ezen müvelet eredménye és fényes sikere már majdnem biztositva van csak igen rövid időtartam választ el bennünket ezen operatió befejezéséből és mégis — a tözsde hangulata lanyha.

Ez alkalomal is megmutatta a tözsde milyen ingadozó és bátortalan, és mily hamar elveszíti minden energiáját és bátorságát ha a sült galamb nem repül szájába vagy ha nem talál aranyat a földön. Annyi bizonyos hogy ha a béke fenntartatik — és ez jelenleg biztositva — nem soká oly árfolyam emelkedéseket fogunk észlelni minőt már régóta nem tapasztaltunk. Különösen és ezt hangsulyozzuk a 4%-os magyar aranyjaradék fog emelkedni és a ki pénzzel rendelkezik vásárolja meg minél előbb ezt az állampapirt és ne varjon addig mig az árfolyamok nagyban emelkedtek. Az aránylag alacsony árfolyamoknál — most kell vásarolni, de az üzérkedét csak akkor vesz mikor a járadék már 3%-al megdrágulj és a legcsékélyebb árfolyam csökkenésnél elveszíti a bátorságvt.

Az elmult héten helyi értékpapirok igen keresetek voltak és árfolyamuk tetemesen javult. —

A következő tabella mutatja az árfolyamokat a mint folyó hó 19-én és 20-án a hivatalos árfolyamlapban jegyeztettek.

	Árfolyam márc. 19.	Árfolyam 26-án
6%-os magy. aranyjáradék	122.20—	122.40
4%-os magy. aranyjáradék	92.05—	91.95
5%-os magy. papirjáradék	88.75—	88.60
Magyar dijsorsjegyek	116.75—	117.—
4%-os tiszavölgyi sorsjegyek	114.—	—114.—
Magyar földteherm. kötveny.	100.75—	100.75
4%-os osztrák aranyjáradek	102.10—	101.75
5% os osztrák papirjáradék	95.10—	95.25
Osztrák hitelrészvények	325.50—	325.80
Magyar „	328.25	329.—
Leszám. bank részvenyek	88.—	— 87.—
Bpesti bankegy. „	105.25—	105.—
Első m. biztositó „	3060.—	—3100
Fonciere Pesti „	74.50—	77.75
Pannonia vészbiztos. részv.	1035.—	—975.—
I. Bpesti gözmalom „	1375.—	—1400
Erzsébeth részv.	257.—	—255.—
Pannonia „	1205.—	—1175
Viktzria „	465.—	—464.—
Déli vasut „	143.50—	143.50
Államvasut „	314.25—	316.75
Pesti közuti vaspálya részv.	571.—	—578.—
Pesti haza takpenztár „	4850.—	—5000
Ganz-féle részvények	952.—	—995.—
Drasche-féle részvények	169.50—	175.—
Schlick-féle „	279.—	—296.—

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MÜLLER GYULA.

HIRDETÉSEK.

Egy műkertész

ajánlkozik mindenféle **finom virágok** és **kertek rendezésére** s elvállal az egész nyárra **kerteket müvelni** vagy mint **mükertész állandó állást** foglalni el.

Lakása Konyovits-utczában **Ráczki-Csivut boltosnál** Zomborban.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

APATINISÖR

jelenleg csakis **Szuppek Sándor** az adóhivatal átellenébeni és **Dörfler János** „fehér galamb“ czimü vendéglőkben kapható.

Tisztelettel

ÁMON és TARSA.

Számos és tartós gyógyeredmény.

Tüdőbajnál, sápkór- és vérszegénységnél,

uberculosusnál (tüdővész) az első stadiumban, **makacs és idült tüdőhurutnál**, mindennemü **köhögésnél, ziháló köhögésnél, rekedtségnél, rövid légzésnél, elnyálkasodásnál**, továbbá **sülynél, rhachitis-gyengeség** és **felábbadásnál**, mely a **Herbabny Gyula** gyógyszerész által **Bécsben** előállitott

alphosphorsavas mész-vas-szörpével

elérétett, bebizonyitotta, hogy ezen készitmény mint **első rendü gyógyszer** ajánlható az elősorolt betegségek ellen. **Orvosilag megállapitott hatások: Jó étvágy, csöndes álom, a vér és csontképződés emelkedése, a köhögés csillapitása, a nyálka feloldása, a köhögési nger, az éjjeli izzadás, a kimerültség elmulása, általános testi erősödés, gyógyulás a tuberculosok fokozatos elhütése által.**

Elismerő irat.

Alólirott batorkodik önnek mint az alphosphorsavas mészva feltalálójának legbensőbb köszönetemet és teljes elismerésemet kifejezni ezen megbecsülhetlen készitmény gyógyerejeért. Itteljen n a symptomákból, mily sulyos eteg voltam, Lazam, éjjeli izzadásom, diarhoe bajom volt s s mellett vért köptem, mell- es hatajasom volt s azonfelül torokinerem, mi annyira lesoványitott, ogy rendes sulyomból 56 kilóból övid idő alatt 50-re fogytam le; zek következtében minden oltalol, mint tüdővészkoros tökéletesen feladattam. Ettől fogva rövid saoighaszn altam az ön mész-vas-szörpét s Istennek és önnek hala, anjesen egészséges lettem, s a készitmeny további használata folysdPicsodálatos sulyt, 65 kilót ertem el, oly jólet, milyenben sohasem voltam.

Legmélyebb tisztelettel

Roth Ferenez, porczellángyáros

Ennek igazolásaul

Lochner Ferenez, főfestő,

s porcellangyar Schönfeldben, Carlsbad mellett 1883. január 10-én.

Nem tudok elég koszonetet mondani önnek **mész-vas-szörpeért**, mely engemet a tüdőbajtól megszabaditott, miután minden más gyógyszer eredménytelen volt. Kerek ujabb 3 üveggel utanvét mellett.

Pingau 1883. május 23.

Oszterman Péter.

Kérek ujabb 6 üveg **mész-vas-szörpet** küldeni, az eddigi hatásért, melyet tanusitott, fogadja elismerésem.

Kirchbach 1883. május 28.

Fingerl János
tanitó.

Egy üveg ára 1 frt 25 kr., postán csomagolásért 20 krral több.

T e s s é k határozottan **mész-vas-szörpöt Herbabny Gyulától** kérni s arra ügyelni, hogy a fentebbi hatóságilag bejegyzett védjegy minden üvegen s mellette **Dr. Schweiczer** füzete, mely bő utasitást és számos **bizonyitványt tartalmaz**, található legyen.

Központi szállitási raktár a vidék számára,
Bécsben, Apoth. „zur Barmherzigkeit“
Herbabny Gyula, Neubau, Kaiserstrasse 90.
Első raktár Magyarország számára Budapesten:
Török József gyógyszerésznél **király-utcza 12.**

Továbbá raktárak a következő uraknal: **Eszék** I. C. Dienes. **Pécsett** Kovács M. **N.-Becskerek** Menczer E. **Lugos** Vertes L. **Pétervárad** Dondathoth. **Szegde** Kovács, Barcsay C. **Temesvár** Tárczay B. Zahner O teiner F. **Versetz** Müller O. 12—13

Méltó a szemlélésre!

A vásártéren csak rövid ideig látható.

Nem egy külföldi panoráma-birtokosnak tetszik panorámáját nagy és jóhirünek adni ki, habár abban semmi müvészet nem található. Ezzel szemben büszkén állithatom, hogy az én

ATELIER-M

valóságos MŰCSARNOK és igazi KÉPTÁRLAT, miért is van szerencsém a nagyérdemü közönséget különböző tájékok, városok, csaták s világesemények megszemlélésére meghivni.

Nem kiméltem semmi áldozatot képeimet valósággal müvészi és értekes MŰCSARNOKKA átalakitani.

M Ü S O R O Z A T:

1. Majláth György rablógyilkosainak, Spanga Pitély és Berecz kivégeztetése, 1884 évi február hó 23-án Budapesten.
2. Majláth György me gyilkoltatása saját palotájában.
3. Velencze város lagunái.
4. A tüpli sánczok megostromoltatása Schleswig-Holzsteinban 1864. évben.
5. Róma királyi és pápai székhely Olaszországban.
6. A szévéni csata törökök és oroszokkal 1877-ben.
7. Az orosz czár II. Sándor elleni merénylet Szt.-Pétervárott.
8. bécsi Ring-szinház leégése.
9. Az egyptomi bombázás Alexandriában 1881-ben.
10. A központi sirkertben a halott kiállitás a bécsi Ring-szinház égése alkalmával történt szerencsétleneknek.
11. Edinburg városa.
12. Egy angol hajó felrobbanása az adriai tengeren.

Elevenen látható egy óriás kigyó névleg BOA CONSRICTOR.

Az összes képek a mai kor leghiresebb mestereitől kifogástalanul nagy mértékben vannak kivive. — Látható 8 órától reggel 9 óráig este fényes kivilágitás mellett.

Beléptidij 10 kr., világitás mellett 15 kr. Minden látogató ajándékot kap. — Tisztelettel alólirott kéri a n. é. közönséget minél számosabb látogatásért.

Fáber. S. Temesvárról.

URI- és GYERMEK-KALAP

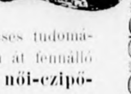

RAKTÁR.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy ez eddig évek hosszú során át fennálló s az egész megyében jól ismert **férfi- és női-czipő-rahtaromat** egy

uri- és gyermek-kalap-raktárral

megbövitettem.

A midőn eddigi b. bizalmát továbbra is kikérném, egyszersmind kérem nagybecsü figyelmét ezen ujabb üzlet-ágra is kiterjeszteni, s ebbeli szükségletét nálam beszerezni annyival is inkább, mert raktáromon a legnagyobb készlet s választék áll rendelkezésre, olcsó, pontos s szolid kiszolgálás melett.

Zombor 1884. márczius hóban. Tisztelettel

6—5 **Holländer József ut.**

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönség becses tudomására juttatni, hogy helyben **Koszanić C. A.** úr házában a kor követelményeihez képest gazdagon felszerelt s minden igényeknek megfelelő

férfi- és gyermek kalap-üzletünket

megnagyobbitottuk. — Évek hosszu során át szerzett praktikus tapasztalataink, kellő tőkénk abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a **legdivatosabb** és **legjobb** férfi- és gyermek-kalapokat **a legjutányosabb** árak mellett nyujthatjuk.

Mindennemü már használt kalapok festés és ujjáalakitás végett, henger-kalapok vasalás végett elvállaltatnak s gyorsan, pontosan s olcsón eszközöltetnek. — Midőn szolgálatkészségünket a n. é. közönségnek folajánljuk, biztositását adjuk mindig szolid s pontos kiszolgálásnak s minél számosabb látogatásnak elébe nézve maradtunk kész szolgája

Szeiffert és Kaity, kalaposok.

5—3

Minden családnak!

A Bécsben István-tér 9. sz. háznak leromlása miatt végelárusitás

2500 drb. cheviot-diagonal uri ruha kelme tavaszra és nyárra.

Egy, az első, legnagyobb pardfegyár, a világhiru „Newbrigs" ház bukása folytán Angliában abban a helyzetben vagyok, hogy a mi mig soha sem volt az életben, azt szállithatom a világot bámulatra ragadó m. Ez egy teljes **Ferfi-öltöny**-kelmét, egészen tiszta gyapjuból szőve tavaszra és nyárra **6 frt 50 krért** adhatom el ebben az üzletben kapható.

Mindenki meggyőződést szerezhet magának a legkisebb megrendelés által, hogy minden irányban azzal tisztességesen és szolidan lesz kiszolgálva, mint még soha. A szövet a legujabb s legdivatosabb színekben, sima, melleszőtt, legjobb minőségben szőrke, barna, kék, mély-zöld, fekete és sötétfekete, valamint villanyszabban tartott árnyalatban kapható. Ugyanezen gyarostól szállitok még

angol utazó-plaid-eket

igen hosszu, nagy és szélesen, sötét- és szürke szinben, két minőségben. Ebből ajánlatom **első minőségben 4 frt 50 a darabját**; **második minőségű 6 frt 50 krért** darabját teljesen tiszta gyapjuból. **Mintát nem küldetnek.** Azonkivül mindenki, a kinek a szövet nem tetszik, rögtön visszakapja pénzét.

CÍM: An das Confections-Geschäft für „KRONPRINZESSIN" 10—4 **STEFANIE**" Wien I., Stefansplatz Nr. 9.

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hirnevnek örvendő s többoldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kiteve, elhatároztam, hogy azokon czimegyémet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakjat veszem fel, bejegyeztetvén egyszersmind védjegykent a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmae, szemgyengeség, bénulások stb. ellen. **Fogtisztitó szerül** is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét eloségiti, a **foghust erősbiti** és **a száj tiszta**, szaggatlan izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlható e szer fejmosásra is, a hajidegek erősitésére, a fejkerpa-képződés megakadályozására és annak eltávolitására.

Védjegy 319. és 320. sz. 3—3

Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasitás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltetik **Brázay Kálmán,**

Bpesten, IV. ker. Muzeum körut 23.

Kapható Zomborban: Falcione G., Engel Adolf, Wolf József, Klein Jakab és Weidinger S. és Zs.-nél. Kulán: Bosnyák J. utóda, Knefely Nándor, Engelsmann és társa, és Baumgarten I.-nál.

Falk nagy állatsereglete.

Mielőtt e városból elutaznék, nem mulaszthatom el a n. é. közönségnek tömeges látogatásáért köszönetemet nyilvánanitani: egyszersmind tudatom, hogy **ÁLLATSEREGLETEM ma vasárnap visszavonhatlanul utoljára látható,** mely alkatommal

3 ELŐADÁS

tartatik, és pedig az első délután **3**, a második délután **5** és a harmadik esti **7** órakor.

Délután 5 órakor **nagy „kigyóetetés"** élő csirke-, háznyúl- és galambokkal.

Igen érdekes FARKAS-CSALÁD mely egy anyja-farkas- és 5 fiatal farkasból áll.

Helyárak mint rendesen.

Ezen utólsó 3 előadásra a n. é. közönséget tiszt. meghiva **FALK GYULA**

Berlin. — Hoff János cs. kir. udvari malátakészitmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

Üzletalakitási éve 1847.

Hoff János-féle
malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorbajok, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működései ellen. A legjobbnak bizonyult erősito szer üdülőknek mindennemű betegségek után. Ára palaczkonkint 60 kr.

Hoff János-féle
malátakivonat mellczukorkák.

Felülmulhatlan a köhögés és ciny ellen. A számtalan hamisitások végett kék csomagolására és a valódi malátakivonat czukorkák védjegyére (a feltaláló arczképe) kell főleg ügyelni. Kékcsomagokban 60, 30, 15 és 10 krral.

A gyógyanyag és az egészséget előmozditó készülékek belföldi egészségügyi kiállitásának London 1881. érdem oklevele.

Aláirások:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő fensége az édinburgi herczeg. — Spenzer, a kiállitás elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Jugde Mark H. titkar.

Hoff János-féle
konczentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőbajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palaczkonkint 1 frt 12 krral és 70 krral is.

Hoff János-féle
malátacsokoládé,

Testi- s ideggyengeségben szenvedő egyeneknek felettébb tápló s erősito. Ez igen kellemes izu kivátképen ott igen ajánlható, hol a kávé élvezete mint nagyon izgatos meg van tiltva. Egy negyed kilós csomag 1.80, 90 és 60 kr. Egy fél kilós csak 2.40, 1.60 és 1 frt.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorbajok, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősitő szer bármely betegségből idülők számára.

58-szor kitüntetve. — Alapittatott 1847-ben

A valódi malátakivonat készitmények feltalálója s egyedüli készitője; 30—21

Hoff János cs. kir. udvari szállitó urnál, cs. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállitója Bécs, I. gyári raktár: Graben, Brannerstrasse 8 — Gyári helyiség: Grabenhof, Brannerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyénségek részéről 1882-ben császári ő fensége Károly, Lajos főherczeg, Frigyes főherczeg, király ő fensége a valesi herczeg, Ligne herczeg, az oldenburgi harczegnő, a francia herczegnő, Feremzy kisasszony, királynőnk ő felségének felolvasónője; Mária Valeria herczegnő királyi ő fensége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Batthyányi, Rommer, Philippovits táborszernagy, gróf Würmbrand stb. Ajánlva orvosi tekintetyek által, mint dr. Bamberg, Schrotter, Schnitzler, Granichstätten s számos más által Bécsben.

Öt legujabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánitás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok szazezren, kikről már lemondtak, a Hoff J.-féle malata-készitmény által (malátakiv. egészségi sor) meg lonek mentve, egészségoket visszanyerték, annak meg ma is örvendenek. (A feldöldött saját szavai.)

Tekint. úr! **Teljes egy évig** sinlődtem fájdalmas **gyomorhurutban és köhögésben**, hasztalan volt minden gyógyszer, mig csak az ón kitüno Hoff János-féle malatakészitményeit nem használtam; hétfő hónapja a köhögés tökéletesen megszünt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ón Hoff János-féle malatakivonat egészségi sore által tökéletesen helyreállt. Fogadja legforróbb köszonetemet. Egyidejűleg egy magyar nyelven irt köszonő-iratot mellékelek, sziveskedjek azt minél szélesebb körben elterjesztení.

Mezö-Kovácsháza **Dr. Nagy Alajos**, plebanos.

Tekintetes úr! Felkérem az ón Hoff János-féle malátakivonat egészségi sorébol 13 palaczk s két zacskó malata-mellczukorkának postautánvetel mellett való azonnali gyors megküldésére. Orommel tudatom, miszerint én az ón gyártmányait igen szivesen használom s azok nékem igen jót is tesznek s gyoghatásosak. Mély tisztelettel

Szt.-Andra, Villa-b. mellett, 1883. szept. 5. **Peichl M.** igazgatoné.

Orvosi gyógyelismerveny.

Tekintetes úr! Van szerencsém önnek azon kellemes tudositást tehetni, miszerint a Hoff János-féle malátakészitmények eddig meg valamennyi betegnél, kik legjoszerivi bántalmakban már regebb ide ota szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miert is ujabból felkérem ön, postai utánvét mellett „Guschal János urnak Brünben" czim alatt 28 palaczk malátakivonati egészségi sor és 3 zacskó malatazczukorkának a megküldésére.

Grottau, 1883. szept. 9. Mely tiszteletteel **Dr. Fröde József**, gyakorló orvos.

Ovas csalások s utánzásoktól! Csak első, valodi Hoff János-féle malátakivonatot kell kérni a cs. kir. kereskedelmi törvenyszék által Ausztriában s Magyarországban bejegyztatott védjegyével. (A feltalaló arczképe.) Mások valódiatlan készitményéhol hiányoznak a gyógyfiunyagok s a Hoff János-féle malata-gyártmányok helyes készitésmodja, s az orvosok kimondása szerint káros hatassal lehetnek. A valodi Hoff János-féle malata-mell-czukorkák kék papirosban vannak.

Foraktár: Falcione Gusztáv urnal Zomborban, tovabba minden gyógyszertárban, Bajan: Mihits István, Szabadkáu: Farkas József, Sztojkovits Dóme, Ujvidék: Wagner testvérek, D. Koda, Verbász: Ferencz J. gyógyszerész, Zenta: Kupkay Geza.

Párís. — London. — Budapest. — Grácz. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York.

Valamennyi Hoff János-féle malátakészitmény 53 szor lett csiszárok és királyok által kitüntetve

Nyomatott Muzsik és Partlicsnál Zomborban.

Elofizetési felhivás

a

„RANGKÓRSÁG“

czimű 3 felvonásos társadalmi vigjátékra.

„Rangkórság“ czimű verses vigjátékom a Teleki-féle pályázaton a beérkezett 23 pályamű között a második helyet vivta ki magának. Az akadémiai jelentés hosszasabban foglalkozott vele s a szigoru akadémiai szempont szerint a második felvonás közepéig a cselekmény „bár nem sok leleménnyel“ elég jól halad. Onnantól fogva sem a cselekmény drámaisága, egysége bomlik meg, de a birálat szerint a darab iránya „czélzatos és czélzatosságában durva lesz.“

Véleményem szerint a vigjáték a dráma szabályai szerint birálandó el, s a birálónak nem áll jogában kritikai boncz kés alá venni az eszmét, melyet az iró maga elé kitűzött, mely, hogy ugy fejezzem ki magam, a vigjáték fölött lebeg s hallgatólagosan nyer kifejezést.

Hogy mily irányban akarja valamely iró nevetségessé tenni kora hibáit és bűneit, az egészen az ő egyéni felfogásától függ. Minden irányvigjáték — milyen a „Rangkórság“ is, — rokon- s ellenszenvvel találkozik, de a higgadt biráló minden rokon- és ellenszenvtől menten a vigjátékot csak mint olyant tekinti, s nem az iró „privát“ meggyőzödését, de azt tűzi ki birálata tárgyául, hogy a vigjáték megfelel-e kellékeinek: van-e benne egészséges, egységes cselekmény, jellemeiben következetesség, cselekményében eleven humor, olykor éles satyra stb.?

Nem akar ez polemia lenni az akadémiai birálattal szemben. Az akadémia tekintélye előtt meg kell hajolnunk s a csekelyebb mérvű elismerést is köszönettel fogadjuk. De talán az irói önérzet nem lépi tul korlátait, ha működését, melyet az akadémia is eléggé méltányolt — nagyobb körben akarja ismertetni, ha hosszu időn át, álmatlan éjszakákon keresztül alkotott művét tágabb kritikai forum elé bocsájtva, mindjárt nem is dicsőséget s elismerést, de komoly utmutatást, tanítást óhajt a jövőre nyerni.

E czél vezérel „Rangkórság“ czimű vigjátékom közrebocsájtásánál, s meg vagyok róla győződve, hogy intentiómban a n. é. közönség támogatása fog kiserni.

A „Rangkórság“ csinos kiállitásban **f. évi junius végével** fog megjelenni, miért is tisztelettel fölkérem szives gyűjtőimet, hogy ez iveket tájékozás okaert **f. évi ápril hó végéig** kezeimhez juttatni sziveskedjenek.

Előfizetési ára: diszpéldányban 2 frt, finom velin papiron, fűzve 1 frt, — olcsóbb kiadásban 50 kr.

A n. é. közönség hazafias támogatását várva, maradtam

Zomborban 1884. márczius hó 30-án.

Tisztelettel

Müller Gyula.

Nyomatott Musik és Partitcenál Zomborban.